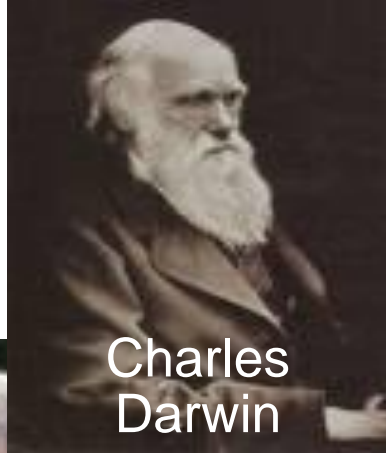

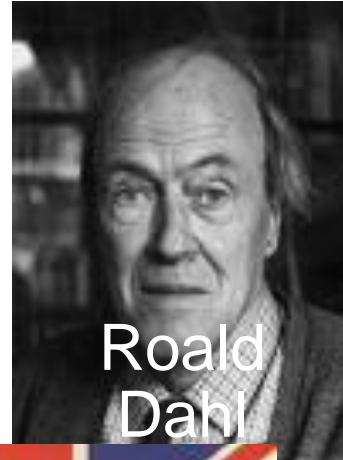
Technische compensatie en dispensatie voor dyslexie op z'n Rotterdams

overtref jezelf

Rotterdam, september 2008

Charles
Darwin

Roald
Dahl

Agatha
Christie

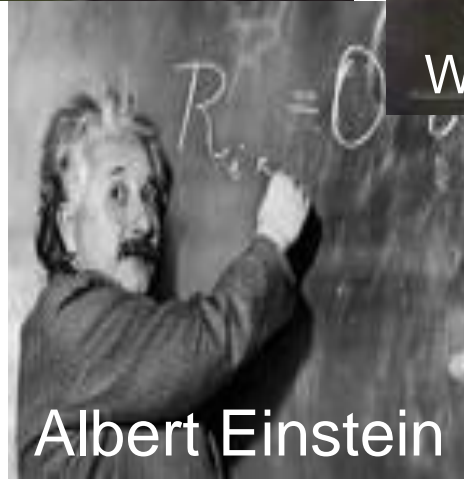
Adriaan van Dis

Winston Churchill

Jacques
Vriens

Albert Einstein

Programma

- Remediëren, compenseren en dispensereren bij dyslexie
- Compenserende en dispenserende technische hulpmiddelen
 - Tekst naar spraak: lezen
 - Spraak naar tekst: schrijven
 - Ontwikkelingen en voorbeelden
- Discussie: selectie van geschikte hulpmiddelen
- Ontwikkelingen in de zorgverzekering
- Uitproberen van enkele voorbeelden

Remediëren, compenseren en dispensereren bij dyslexie

Remediëren

Trainen gericht op verhoging van niveau van:

- technisch lezen, analyse en synthese
- snelheid en accuratesse lezen en spellen
- begrijpend lezen
- woordenschat, strategiegebruik, (meta-)cognitieve kennis en vaardigheden

Voorbeelden remediërende software: Leesladder, Leeshulp, Zoeklicht interactief, Woordenhaai, Klankie, Lees je mee

Remediëren, compenseren en dispensereren bij dyslexie

Compenseren en dispensereren

Compenseren:

het treffen van maatregelen voor het verminderen van de belemmeringen die het zwakke lezen en spellen met zich meebrengen; de leerling voert de lees-spellingtaak wél uit.

Niet-technisch: tijdverlenging, vergrote teksten,
aangepaste normering

Technisch: hardware of software helpt en verbetert

Dispensereren:

het vrijstellen van de lees-spellingtaak.

Niet-technisch: mondelinge overhoring, niet hardop
hoeven lezen

Technisch: hardware of software neemt het
lezen en/of schrijven volledig voor zijn
rekening

Onderzoek: consequent gebruik van compenserende hard- en software werkt remediërend!

overtref jezelf

Voorbeelden van tekst-naar-spraaksoftware

- Daisyspeler
- ReadingPen
- Spika Flash Drive
- Sprint en Sprint Plus
- Lees Je Mee
- Deskbot, BrowseAloud (gratis)
- Kurzweil

Inzet van ICT: Daisyspeler

dispensatie, compensatie ook mogelijk

'luisterboeken': www.dedicon.nl [voorbeeldfragment](#)

Voordelen: natuurlijke stemmen, hoofdstuk- en paragraafindeling, ook met gratis software op de computer af te spelen, veel basisschoolboeken zijn ingesproken, leesbevorderend.

Beperkingen: beperkt aanbod, máár: het is ook mogelijk zelf Daisy-bestanden te produceren met synthetische stemmen, compensatiemogelijkheden beperkt. Kinderen in de bovenbouw krijgen behoefte aan hulp bij spellen/decoderen.

overtref jezelf

Inzet van ICT: Reading Pen compensatie

→ [Video reading pen](#)

→ Voordelen: handzaam, vergroot de zelfredzaamheid en zelfvertrouwen en tekstbegrip (onderzoek 2003, 2004, 2005, 2007)

→ Beperkingen: alleen geschikt voor lichtere leesproblemen

overtref jezelf

Deskbot, BrowseAloud

Gratis te downloaden voorleessoftware:

→ <http://www.deskbot.nl>

→ <http://download.browsealoud.nl/>

Nadeel: niet geschikt voor het lezen van lange teksten, mogelijkheden beperkt

Spika – voorleesstick compensatie

Voordelen:

- Op een stick, dus overal te gebruiken
- Geen software installatie nodig, je kunt meteen aan de slag
- Leest ook wat je typt
- Versneld en vertraagd voorlezen
- Woord-voor-woord, lettergreep, losse letters / fonetisch gesproken letters.

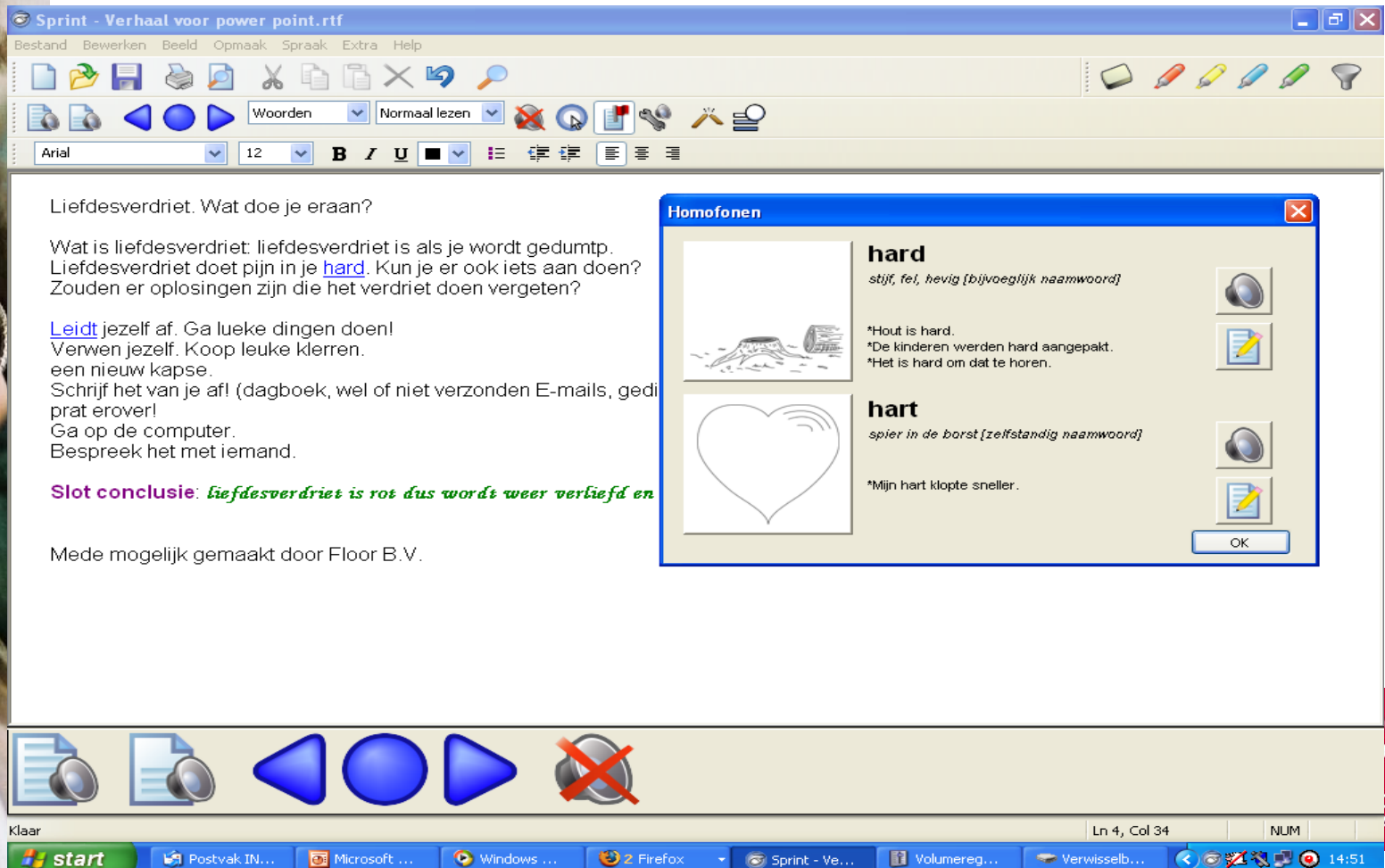
Nadelen:

- Beperkte mogelijkheden

Inzet van ICT: Sprint Plus

voorlezen met voorleescursor, hulp bij typen, woordvoorspeller, homofonenfunctie, fonetisch spellen, geen scanfunctie, kan pdf-formulieren lezen en invullen, woordenboek.

www.lexima.nl

The screenshot displays the Sprint Plus application window titled "Sprint - Verhaal voor power point.rtf". The interface includes a menu bar (Bestand, Bewerken, Beeld, Opmaak, Spraak, Extra, Help) and a toolbar with various icons for file operations and reading functions. The main text area contains the following content:

Liefdesverdriet. Wat doe je eraan?

Wat is liefdesverdriet: liefdesverdriet is als je wordt gedumpt. Liefdesverdriet doet pijn in je hard. Kun je er ook iets aan doen? Zouden er oplossingen zijn die het verdriet doen vergeten?

Leidt jezelf af. Ga leuke dingen doen!
Verwen jezelf. Koop leuke klerren.
een nieuw kapse.
Schrijf het van je af! (dagboek, wel of niet verzonden E-mails, gedi
prat erover!
Ga op de computer.
Bespreek het met iemand.

Slot conclusie: *liefdesverdriet is rot dus wordt weer verliefd en*

Mede mogelijk gemaakt door Floor B.V.

A floating window titled "Homofonen" is open, showing two entries:

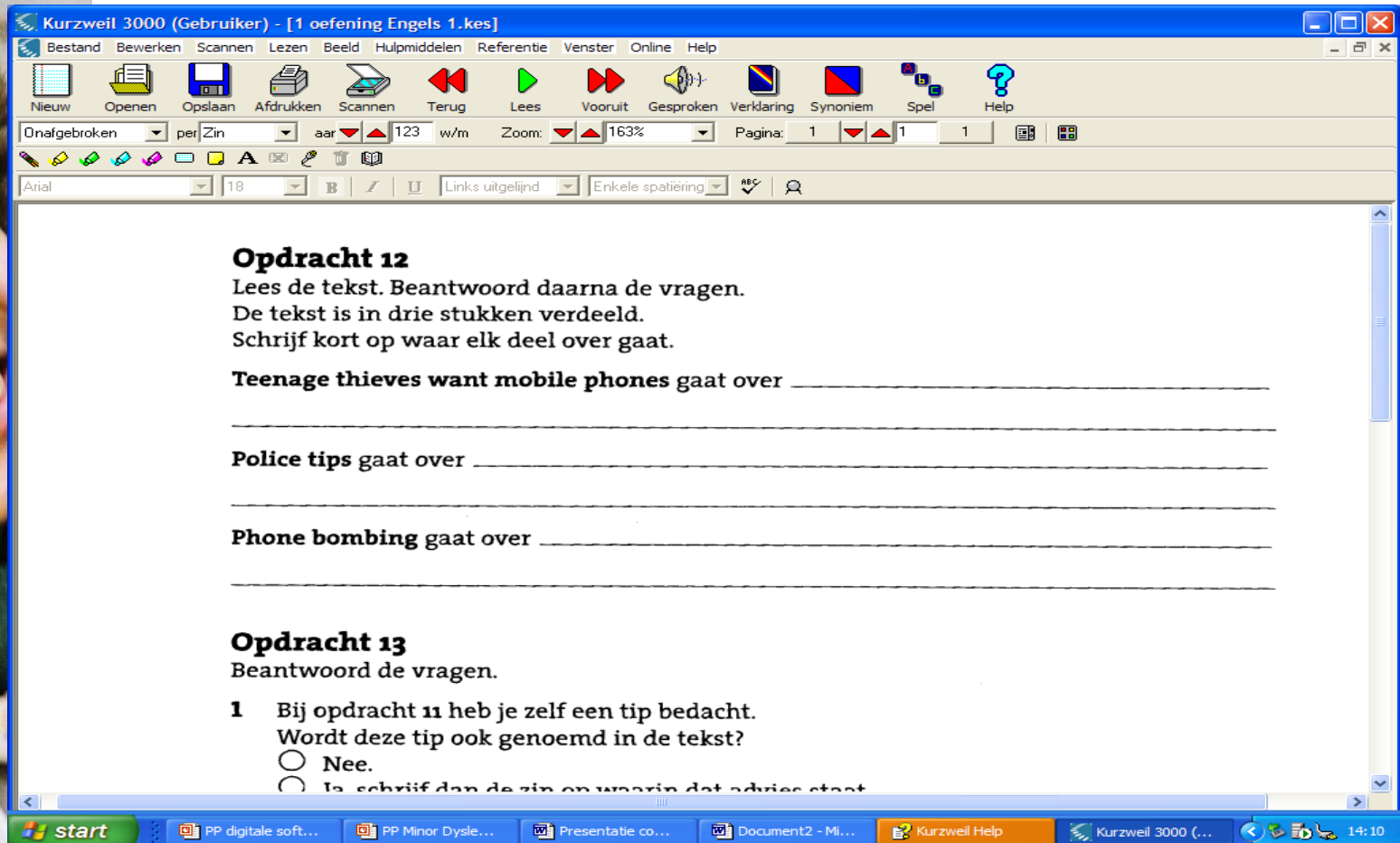
- hard**
stijf, fel, hevig (bijvoeglijk naamwoord)
*Hout is hard.
*De kinderen werden hard aangepakt.
*Het is hard om dat te horen.
- hart**
spier in de borst (zelfstandig naamwoord)
*Mijn hart klopte sneller.

The bottom of the window shows a taskbar with the Windows Start button and several open applications: Postvak IN..., Microsoft..., Windows..., 2 Firefox, Sprint - Ve..., Volumereg..., and Verwisselb... The system tray shows the date and time as 14:51.

Inzet van ICT: Kurzweil3000

'de Mercedes onder de voorleessoftware'

Scanfunctie: kan ook pdf-foto-bestanden aan.

Kurzweil 3000 (Gebruiker) - [1 oefening Engels 1.kes]

Bestand Bewerken Scannen Lezen Beeld Hulpmiddelen Referentie Venster Online Help

Nieuw Openen Opslaan Afdrukken Scannen Terug Lees Vooruit Gesproken Verklaring Synoniem Spel Help

Onafgebroken per Zin aar 123 w/m Zoom: 163% Pagina: 1 1 1

Arial 18 B Links uitgelijnd Enkele spatiering

Opdracht 12
Lees de tekst. Beantwoord daarna de vragen.
De tekst is in drie stukken verdeeld.
Schrijf kort op waar elk deel over gaat.

Teenage thieves want mobile phones gaat over _____

Police tips gaat over _____

Phone bombing gaat over _____

Opdracht 13
Beantwoord de vragen.

1 Bij opdracht 11 heb je zelf een tip bedacht.
Wordt deze tip ook genoemd in de tekst?

Nee.

Ja, schrijf dan de zin op waarin dat advies staat

start PP digitale soft... PP Minor Dysle... Presentatie co... Document2 - Mi... Kurzweil Help Kurzweil 3000 (... 14:10

Filmfragment Kurzweil

overtref jezelf

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

Voorbeeld van dicteersoftware

Eén goed werkend Nederlandstalige programma

Dragon

- Via een microfoon wordt de tekst ingesproken waarna de computer de tekst omzet in geschreven vorm
- Programma analyseert je spraak en taalgebruik door je twintig minuten teksten te laten lezen, te laten praten en je opgeslagen word-documenten te scannen.
- Leest je eigen dictaat voor in een synthetische en je eigen stem.
- Noteert niet alles letterlijk, maar kan ook commando's aan ('maak vet')
- Strategisch schrijven, spellen, dicteren, voorlezen van teksten
- **Nadelen:** spraakherkenningsoftware is nog niet perfect; spraakgebreken geven problemen. De nieuwste versie is echter sterk verbeterd.

Filmfragment

Dragon – speciale dyslexieversie

**Dragon NaturallySpeaking Preferred met aangepaste leerfase.
nieuw**

Stemtraining op AVI niveau. Daardoor wordt het voor dyslectische kinderen veel gemakkelijker om met spraakherkenning te beginnen.

Mindmappen

- een woordspin maken die te herstructureren is.
Belangrijk voor het strategisch schrijven-informatie structureren.

Gratis op het internet:

Brainstorm bubbl: <http://bubbl.us>

Vrij snel mee te werken.

Gratis te downloaden software:

Freemind: <http://freemind.sourceforge.net>

Geavanceerdere en niet-gratis software:

- Imindmap
- Sparkspace (spreekt ook uit)
- Mindmapper

overtref jezelf

Freemind

Beperkte mogelijkheden, Engelse interface, gratis

The screenshot shows the FreeMind application window in Browse Modus. The title bar reads "file:C:/Program Files/FreeMind/doc/freemind.mm - FreeMind - Browse Modus (Alleen lezen)". The menu bar includes "Bestand", "Bewerken", "Bekijk", "Invoegen", "Opmaak", "Navegeer", "Gereedschap", "Mindmaps", "Modus", and "Help". The address bar shows the URL "file:C:/Program Files/FreeMind/doc/freemind.mm".

The main content area displays a mind map with a central node "FreeMind" (with the subtitle "- free mind mapping software -"). The branches include:

- Home page of FreeMind →
- Table of key mappings
- Installation
- Browsing the files on your computer
- Browsing mind maps
- About modes
- Installing FreeMind applet at your web site
- Using the FreeMind applet
- Changes in user interface in version 0.6.5
- Credits

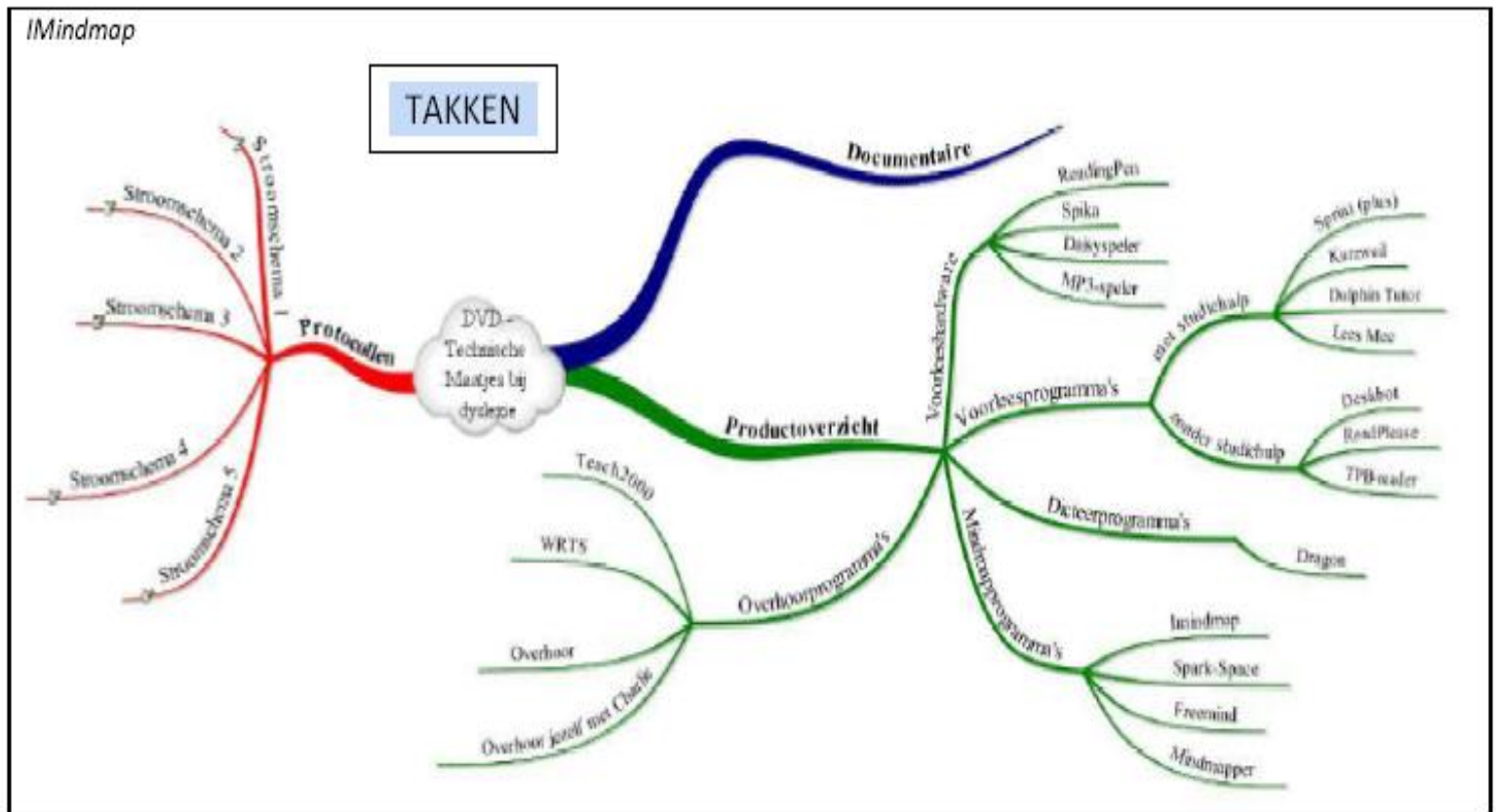
On the right side, there is a list of topics for the mind map, each with a small circle next to it:

- Press Ctrl + F to search. Press Ctrl + G to find next. To make the search gl...
- Press right arrow to unfold a text box.
- Introduction
- Demonstration of some features
- Creating and deleting nodes
- Editing node text
- Formatting a node
- Using physical styles
- Highlighting nodes with clouds
- Adding hyperlink
- Adding Icons
- Adding graphical links
- Searching
- Selecting multiple nodes
- Dragging and dropping
- Copying and pasting
- Moving around
- Folding and unfolding
- Changing to a different mind map
- Scrolling the map
- Zooming
- Using undo
- Exporting to HTML
- Exporting as bitmap or vector picture
- Exporting to other XML formats
- Importing folder structure
- Importing Internet Explorer favorites

The status bar at the bottom indicates "Modus verandert naar Browse Modus". The taskbar shows the Start button, several open applications (Internet Explorer, workshop software d...), and the system tray with the date and time "10:26".

Imindmap

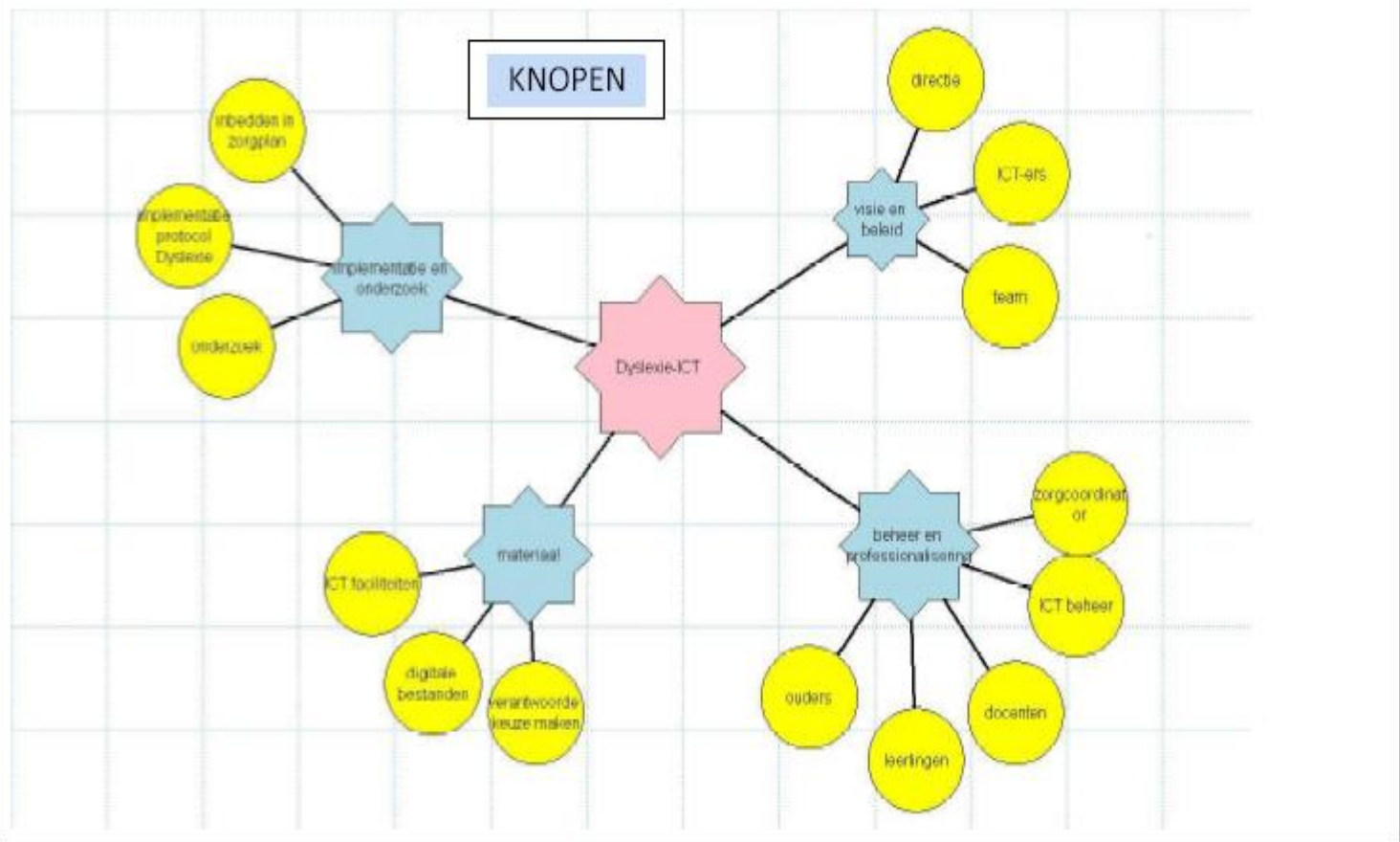
Duurt relatief lang om mee te leren werken, mede door Engelse interface incl videovoorbeelden

Spark-space

Uitspraakmogelijkheden, snel mee te werken, Nederlandse interface incl videovoorbeelden

Spark-Space – student

Informatie interventies en technische hulpmiddelen

- Op www.masterplandyslexie.nl staan handzame overzichten voor alle ict-middelen inclusief de kosten. Op deze site staan ook alle relevante links.
- De werkgroep van Masterplan dyslexie heeft ook de protocollen voor leesproblemen en dyslexie verzorgd.
- Leesproblemen en dyslexie in beeld: interventies, implementatie, dyslexiebeleid in SBO/BaO van Fontys OSO

Zorgverzekering:

Per 1 januari 2009 is er een speciale vergoedingsregeling in het verzekeringstelsel opgenomen, voor kinderen vanaf 7 jaar met enkelvoudige, ernstige dyslexie.

Ten slotte, zelf aan de slag met enkele voorbeelden:

1. *Kurzweil: Voorlezen en meelesen van teksten, hulp bij typen*
- 2 en 3: *Dragon: dicteren*
- 4 en 5: *Spika: voorlezen en spellen*
- 6, 7, 8: *Mindmappen op internet bubbl.us*

Noteer de naam van het programma op de relevante onderdelen van je schema. Zo krijg je een goed overzicht welke programma's welke onderdelen trainen, compenseren of dispensereren.